

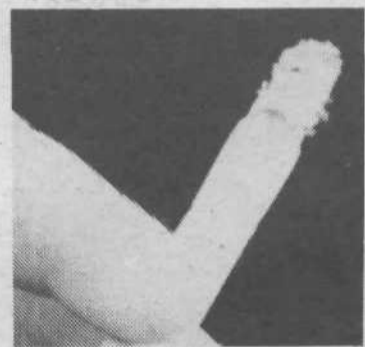
ZAKAJ TAKO – ZAKAJ TAKO – ZAKAJ

Kajenje v javnih prostorih

nenehno zastrupljamo z dimom na tisoče prižganih cigaret.

... kajenje – »Odločitev za ali proti cigareti je stvar posameznika«, bo morda kdo oporekel. To sicer drži, vendar le dotlej, dokler kadilec vleče dimčke le v svojem tesno zaprtem stanovanju. Brž ko pa začne zračiti in se z dimom prenašeni zrak začne širiti po stopniščih in skozi okna v sosednja stanovanja, kot mi je nedavno potožila znanka iz Hudovernikove ulice, posta-

Nenehno si prizadevamo za varstvo in sanacijo onesnaženega in zastrupljenega človekovega okolja. Zlasti še je postala ta tema aktualna sedaj, ko se spet bliža zima s kurjenjem, slabimi vremenskimi razmerami in ostalimi faktori, ki širijo odstotek škodljivih snovi v ozračje do nevarnih vrednosti.

Skrbimo za čim ugodnejšo makroklimo, pri tem pa zane-marjamo mikroklimo naših najbližjih in nas samih ter jo

Kotiček uredništva Dogovorov

Tale rubrika ima pravzaprav prav ponesrečen naslov, saj tu člani uredništva nimamo namena odlagati karkoli že. Čeprav tudi nam, kot pač vsakemu, ki karkoli ustvarja, obleži na duši marsikaj, kar bi rad kamorkoli odložil. Toliko za uvod v to rubriko, ki sicer ni nova, je pa resda že malce pozabljena.

Še nekaj: namen te rubrike naj bi bil, da bi se v njej pogovarjali vi bralci in uredništvo o tem, kaj naj še naredimo in kako, da bodo naši Dogovori vsakič opravičevali svoj izid. Zatorej kar s pismi, ali pa po telefonu na dan.

No, tokrat pa o tem, kar nas skoraj vsakodnevno spravlja v obup. Videti pa je takole:

»Dober dan, je tam uredništvo Dogovorov?«

»Jel?«
»Tukaj (ta in ta). Veste, za danes smo sklicali (sestane, konferenco, zbor, srečanje, sprejem, podelitev nagrad) in bi radi, da bi bil tudi kdo od Dogovorov navzoč, pa kakšno sliko naj naredi. To bo ob (petih ali šestih, tu all tam). Veste, tako malo se piše o nas, tokrat pa smo zraven povabili še (te in te s tega in tega foruma). Saj bo nekdo prišel, kajne?«

– Klik in konec pogovora.

***

Takole je s to rečjo. Nič posebnega, bi rekel na prvi pogled. Gremo tja, si zapišemo modre misli, poslikamo in to objavimo v prvi prihodnji številki.

No, in sedaj se pa vprašam – pa kdo smo ti mi? Kajti profesionalno uredništvo Dogovorov vsebuje 1 (enega) urednika in konec. In ta nima predalčka, iz katerega bi ob vsakem takem ključu potegnili novinarja, ki se, po možnosti še spozna na določeno problematiko, fotoreporterja, ki bi skočil tu in tam in v hipu poslal to in ono, kar se zanimalvega dogaja ta dan.

Ne! Tega predalčka urednik Dogovorov nima in ga verjetno nikoli tudi ne bo imel. (Mimogrede, take »predalčke« si, s težavo, privoščil le nekaj največjih slovenskih časopisnih hiš). Seveda imajo tudi naši Dogovori svoj krog sodelavcev – saj brez njih resnično ne bi bilo niti ene številke. Vendar pa ti fantje in dekleta, možje in žene, združujejo svoje delo drugod in tam imajo seveda tudi svoje vsakdanje obveznosti. Najprej tiste – šele nato so lahko tudi sodelavci našega glasila.

In tudi ti imajo svoje delegatske, aktivistične obveznosti,

svoje družine, svoje hobije. Ali pa jih čisto preprosto kdaj boli zob, imajo vročino – privoščijo si (če utegnejo) tudi dopust ali kaj podobnega. Skratka, so ljudje kot vsi drugi.

Pa vendar so pripravljene sodelovati pri izdajanju glasila, pripravljene so biti informatorji, novinarji, fotografi (res je, za plačilo – temu se reče honorarno delo), pa vendar ob prilikah, kot je bila tik za uvodom opisana in ko jih tik za tem pokličemo v službo, domov ali kamorkoli že, samo da jih dobimo, da-hnejo:

»Pa dobro, zakaj mi tega ne poveš kak dan ali dva prej! Danes imam v programu za popoldne že (sestane po službeni dolžnosti, sejo v krajevni skupnosti, obljubil sem članek o nečem drugem nekemu drugemu uredniku, ženi, prijateljici, sinu, tašči sem za danes obljubil to in ono) in res ne morem iti še tja.«

Tako eden, drugi, tretji. Včasih se kdo tudi vda v usodo in na dolgotrajno prigovarjanje in se popoldne odpravi tja in tja in napiše in poslika to in to, kar je sogovornik iz zgodbe na začetku tega članka želel.

Tovarišice in tovariši iz (sedaj že tretjica) citiranega telefonskega razgovora, morda že slutite, kam merim.

Nič drugega si v uredništvu ne želimo (vsaj ta hip) kot le to, da bi nam vsaj nekaj dni prej sporočili željo po naši prisotnosti in da bi temu (čeprav je to skorajda že bogokletna želja) pozivu ali vabilu priložili še gradivo – vsaj tako, kot ga dobijo vsi ostali povabljeni, pa če ga preberejo ali ne. Mi bi ga! Na vse se pač nihče ne spozna in takšno gradivo bi bilo piscu v neprecenljivo pomoč – vsem bralcem pa v zadovoljstvo, saj bi bil tako sestavek gotovo strokovno boljše napisan, bolj izviran – skratka boljši.

Toliko za danes. Ob tem pa bi se rad opravičil vsem tistim, ki tako že leta in leta ravna, pa se jim vseeno dogaja, da kljub temu kdaj ni nikogar od Dogovorov. Včasih za naš časopis napiše tisto stvar tudi kateri od prisotnih novinarjev Dela, Dnevnika ali kakega drugega časopisa, kar je enako dobro, kot da bi bil tam še nekdo, ki bi posebej zastopal še Dogovore, včasih pa preprosto ni moč urednišči tega, da bi le nekoga našli.

Torej, še enkrat: že takrat, ko pošljate vabila vsem, ki želite, da bodo takrat tam in tam – pošljite to še nam. Hvala.

Odgovorni urednik

ne stvar že »res publica«. Še najbolj pereč pa je problem kajenja v vseh javnih prostorih, kjer nekaj kadilcev lahko v borih minutah za lep čas zapacka ozračje.

Tako kot na primer tovariš, ki je med čakanjem v vrsti pred okencem nove poslovalnice LB na Poljanski ulici nervozno puhal dim v čakajoče in mu nihče od odgovornih ni rekel niti besedice. Podoben odnos do kadilcev imajo tudi na banki v Čopovi, kjer sem uslužbenca namignila, naj vendar opozori mojega sosedo, da bi lahko ugasnil svojo že četrto cigareto, pa mi je odvrnil: »Če vas ne poslušam, tudi jaz ne bom nič dosegel«. Prizadeti tovariš pa je mirno kadil dalje.

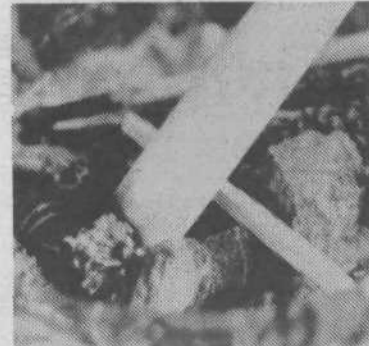
Boljše je stanje v večjih blagovnicah, kjer so kupci vsaj kanček bolj disciplinirani kot obiskovalci kulturnih ustanov. V prostorih pred dvorano MGL je med odmorom atmosfera tako zadimljena, da niti obraza svojega sobesednika ne vidiš, če sta pol metra oddaljena. Da o smradu, pekočih očeh in nezdravem vdihovanju takega zraka sploh ne izgubljam besed.

Morda je za spoznanje bolj znosno v stavbi Opere, kjer so zastrupljanju obiskovalcev namenili poseben prostor – KADILNICO. Tudi v prostore ostalih javnih ustanov zahajajo kadilci s prižganimi cigaretami, tako so večkrat sila zakajene celo telefonske govornice in zlasti še javni WC, nič boljše pa ni v dveh največjih kinematografih v občini Center.

Naj na koncu omenim še zdravstveni dom Center na Miklošičevi, kjer kadijo v glavnem res le na hodnikih, a so kljub temu zakajene tudi čakalnice, saj so vrata vedno odprta. Prav tu bi veljalo nekaj ukreniti, saj gost zrak, nabit s cigarnim dimom in vonjem po tobaku gotovo nima ugodnega vpliva na čakajoče bolnike.

Primerov, ki kar vpijejo po čimprejšnji učinkoviti prepovedi kajenja v javnih prostorih je še veliko – izvzeti niso niti kupeji za nekadilce, kjer nekateri potniki nemoteno kadijo in jih sprevodnik sploh noče opozoriti, opozorila potnikov pa so itak bob ob steno.

Zato menim, da je skrajni čas, da se s skupnimi močmi postavimo po robu prižganim cigaretam na javnih prostorih in javnih ustanovah. V naši družbi je precejšen odstotek otrok in mla-

dine, ki jim moramo zagotoviti zdravo okolje, zato si moramo končno le priznati, da onesnaževalci zraka niso le izpušni plini, bencinski hlapci ter prah in saje iz tovarniških dimnikov, marveč tudi kadilci v veliki meri prispevajo k zastrupljanju človekovega okolja.

Vzemi si čas – ne življenja

Kakšna je letos prometna varnost na ljubljanskih ulicah? No, če hočemo biti malo bolj natančni, na ulicah naše občine. Poglejmo si nekaj števil, ki

nam bodo morda dale odgovor na to vprašanje. V lanskem letu je bilo na področju naše občine 312 hujših nesreč, torej takih, v katerih so bili tudi ranjeni in mrtvi. Umrlo pa je za posledicami prometnih nesreč 11 ljudi. V prvem polletju letošnjega leta pa je bilo 137 hujših nesreč, v prvih devetih mesecih letošnjega leta pa je umrlo sedem ljudi.

Iz teh nekaj števil lahko zaključimo, da je letošnja varnost, vsaj v prvih devetih mesecih, le boljša kot lani, čeprav še daleč od tega, da bi bili lahko tudi zadovoljni. Kajti ob relativno ugodnih številkah o številu hujših nesreč v prvem polletju in številu smrtnih žrtev v prvih devetih mesecih moramo vedeti, da je najhujše šele pred nami. Vsaj tako kažejo izkušnje iz minulih let. Še zlasti velja opozoriti na nevarne praznike, ko naše ulice zajame prava epidemija nesreč.

DOBER DAN NAŠ OBČAN

Kostanjarica

V teh hladnih, vetrovnih jesenskih dnevih je po ljubljanskih ulicah vse polno na hitro postavljenih hišic, ki vabijo mimoidoče s svojim omamnim vonjem po sveže pečenem kostanju. Tudi te zelene hišice, prav tako kot rumeneče listje in vsak dan bolj sivo nebo – so del jeseni: zrasle so kar nekako čez noč na uličnih vogalih, kjer je morda še včeraj samo veter dvigal prah s ceste. Zdaj pa se kar naenkrat ne moremo več upirati želji, da bi nam večja ali vsaj mala merica kostanja, sveže pečene, dišečega, ogrela hladne dlani. Samo do kostanjarja je treba stopiti ter počakati nekaj minut, pa naši prsti že luščijo zapečeno, skoraj črno, hrustljivo lupino...

Ondan sem se ustavila pred tako zeleno hišico, postavljeno pred Dom JLA na Trgu OF. Pritegnil me je prijazen obraz kostanjarice in pogled na pečen, vroč kostanj – in v hipu sem se odločila: pri njej bom kupila merico kostanja in malo poklepetala z njo; kdove – morda pa bi se rada z nekom pogovarjala, izmenjala besede – dve z mimoidočim, ki si je zaželel njenega kostanja! No, ogovorila sem jo, medtem ko je ona premešala kostanj v nekakšni veliki pečici, kjer je skozi odprtine žarel rdečkast žar oglja, nakopičene na dnu posode. Zasmejala se je, ko sem jo povprašala o njenem delu in nekoli-

ko nerodno ji je bilo, ko sem jo takole presenetila z mojo radovednostjo, a je kljub temu povedala:

»Veste, letoš je s prodajo kostanja bolj slabo – slabše, kot je bilo lani. Ne vem, kako da nekako ne gre... Kdo postavlja ceno? Ne vem, je že bila določena, ko sem letos prišla sem. Prihajam pa vsako leto.«

Hotela sem izvedeti, koliko časa že opravlja to delo in bila sem zelo presenečena, ko je v smehu odgovorila:

»Dolgo, že zelo dolgo – menda kar nekako dvajset let... Prej je prodajal tudi mož, toda odkar je umrl, prihajam v Ljubljano sama. Doma sem pa iz kraja blizu Broda na Kolpi. V času, ko prodajam kostanj, živim pri sinu tu, v Ljubljani. Drugi sin živi v Karlovcu in on mi tudi pošilja kostani.«

Povedala je, da začne peči že dopoldne okrog osme ure in peče ves dan do kasnega popoldneva. Vmes ne zapira svoje hiške, da bi šla na kosilo, kajti to ji prinese njen vnuk in je tako skoraj ves dan na delu.

»Pečenje kostanja je delo, ki ga že dolgo in rada opravljam,« je povedala in spet se ji je obraz razlezel v mnogo prijaznih gubic, ko je med smehom še rekla:

»Če drugo leto spet pridem? Kdove, če ne bo kaj drugega prišlo vmes, pa če me kar naenkrat stisne... pa me ne bo več... Tudi mojega moža je kar čez noč vzelo...«, se je zresnila, nato pa se je spet nasmehnila: »Sicer bom pa spet prišla, če bo vse v redu!« Povedala mi je še, da doma rada bere vse mogoče – od knjig do časopisov – ter skrbi za svoj majhen vrt. Za preživljanje dobi kmečko zavarovalnino. Ko sem jo nazadnje vprašala, če se ji kdaj zgodi kaj neprijetnega, je preprosto rekla: »Tudi, a raje pustiva to – saj gre mimo in je potem spet dobro...« Poslovila sem se in ona mi je v roko stisnila še eno merico kostanja, rekoč: »Pa še kaj pridite!«

Dora Vodopivec

Dr. Nadka Mazi